

майно. Проте державні акти, видані до 1 січня 2013 року, залишатимуться дійсними [3, с.1].

Отже, кожен громадянин України має рівні права на земельну ділянку. Єдиною вимогою для особи, яка хоче приватизувати земельну ділянку є належність до громадянства України. Громадянин має право на безоплатну приватизацію земельної ділянки в розмірах, визначених статтею 121 Земельного кодексу України, та в порядку, встановленому статтею 118 Земельного кодексу України, для чого громадянину необхідно звернутися до відповідного органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування із відповідним клопотанням.

Література:

1. Земельний кодекс України від 13 березня 1992 року // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>
2. Залізник П. «Право на землю: Безоплатно-платна приватизація землі або як приватизувати земельну ділянку?» / П. Залізник // Телеграф. — 2012. — 20 грудня. — С. 1.
3. Залізник П. «Право на землю»: який документ має бути у власника земельної ділянки, а який у землекористувача? / Петро Залізник // Телеграф. — 2012. — 15 листопада. — С.1.
4. Сальман І.Ю. Історико-правові аспекти приватизації землі в Україні / І.Ю. Сальман // Форум права. — 2009. — №3. — С.560-563. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/ejournals/FP/2009-3/09cijzvu.pdf>
5. Сергієнко О.І. Земля і право: як уберегтися від корупції? / О.І. Сергієнко. — К.: Ін-т громадян. сусп.-ва, аналітично-дослідницький центр Інститут міста: ТОВ «ІКЦ Леста», 2008. — 144 с.

Рудь Н.М.

(наук. кер. — викл. Ланін С.С.)

студентка IV курсу

факультету соціально-технічних наук та управління

ПВНЗ «Міжнародний науково-технічний

університет імені академіка Юрія Бугая»

Полтавський інститут бізнесу

ХАБАРНИЦТВО ЯК ФОРМА ПРОЯВУ КОРУПЦІЙНИХ ДІЯНЬ

Держава здійснює свої зовнішні та внутрішні функції через органи державного управління, ефективна діяльність яких є запорукою забезпечення потреб громадянського суспільства. У зв'язку з цим велику суспільну небезпеку становлять злочини у сфері службової діяльності. Серед них хабарництво є однією з найбільш небезпечних форм корисливого зловживання владою чи службовим становищем. Це явище, а особливо його

кваліфіковані форми, підриває демократичні інститути нашої держави, їх авторитет, дезорганізує нормальну роботу органів влади і управління, дискредитує діяльність, негативно впливає на їх моральний стан і суспільство в цілому, загрожує процесам реформування економіки та становлення української державності.

Зазначена проблема широко розглядалася і в минулому, але зі зміною державно-правових орієнтирів трансформувалися і форми боротьби з цим негативним явищем. Крім того, розкриття злочинів хабарництва ускладнене високою латентністю. Тільки незначний відсоток хабарницьких дій розкривається за взаємною вигодою сторін. По суті хабародавець «купує» певне право, у якому зацікавлений, а хабароодержувач отримує за це певну винагороду [1].

Хабарництво підриває авторитет державного апарату, породжує уявлення стосовно можливості досягнення бажаного шляхом підкупу службових (посадових) осіб. Для службових (посадових) осіб хабарництво є джерелом додаткового нетрудового доходу. В результаті грубо порушуються права і законні інтереси громадян, підриваються гарантії реалізації конституційних прав.

Врешті, небезпечність хабарництва полягає і в тому, що воно нерідко поєднується з іншими злочинами, зокрема, з привласненням, розтратою або заволодінням майна через зловживання службовим становищем, владою, службовим підrobленням [2].

Суть хабарництва як антисоціального явища полягає в тому, що окремі недобросовісні службові (посадові) особи, які наділені державою чи громадськими організаціями певним обсягом владних повноважень для виконання покладених на них обов'язків, перетворюють свою посаду на джерело високого прибутку. Тим самим порушуються нормальна діяльність підприємств, установ, організацій, грубо зневажаються права та законні інтереси громадян. Практика свідчить, що у більшості випадків хабарі даються службовим (посадовим) особам для отримання в обхід закону чи встановленого порядку певних благ чи інших переваг (отримання житлової площі, вступ до престижного вищого учбового закладу, безпідставне просування по службі).

Хабароодержувач надає зазначені та подібні блага, привілеї, безпосередньо створюючи об'єктивні умови для обмеження прав та законних інтересів інших громадян. Таким чином підриваються гарантії реалізації конституційних прав, зокрема, право на працю, відпочинок, пенсійне забезпечення, охорону життя та здоров'я, житло, освіту, які закріплені в Конституції України [3].

Хабародавець шляхом підкупу службової особи ставить себе ніби на місце законного власника певного права, домагається від отримувача хабара такого неправомірного рішення на свою користь, при якому інший громадянин позбавляється можливості реалізувати належне йому за законом право на отримання тих чи інших благ і привілеїв.

Економічний аспект підвищеної суспільної небезпеки хабарництва полягає не тільки в тому, що у вигляді хабара передаються значні суми грошей (як державних так приватних осіб, громадських об'єднань), але й у створенні перепон для нормального функціонування підприємств, установ, організацій. Найвищу небезпеку в цьому відношенні представляє хабар, який одержують працівники правоохоронних органів, які відповідно до законодавства повинні вести боротьбу з розкраданнями.

Закон охороняє правильне функціонування державного апарату, а також адміністрації підприємств, установ, організацій та громадських об'єднань на що посягає хабар. Звичайно, взятий сам по собі кожен окремий злочин, не здатний порушити нормальну діяльність органів влади, органів управління підприємств, установ, організацій, але перетворення цього явища на щоденну практику зводить нанівець всі демократичні перетворення в державі.

За безпосередній об'єкт хабарництва виступає належна діяльність держапарату. Деякі науковці висувають тезу стосовно того, що об'єктом є також авторитет державного апарату [4]. З даним твердженням не можна погодитися, оскільки авторитет вважається категорією оціночною, і не може бути об'єктом злочину, хоча, безумовно, хабар принижує авторитет, знижує престиж державних структур.

Предметом давання і одержання хабара, в широкому розумінні, є будь-яка вигода майнового характеру, у тому числі і майнові права та обов'язки. Перш за все, це предмети матеріального світу, що мають майнову та споживчу вартість і, відповідно, товарно-грошову форму: гроші, облігації та інші цінні папери (наприклад, лотерейний квиток, на який випав виграш, путівка до санаторію та ін.), промислові й продовольчі товари. Предметом хабара можуть виступати і різні послуги матеріального характеру – безкоштовний ремонт квартири, будівництво дачі [2]. Отже, поняття складів злочинів, які можливо об'єднати загальним поняттям хабара у будь-якому вигляді, передбачають його майновий характер.

Об'єктами зазначених злочинів можуть виступати як службові особи, так і приватні. Питання щодо суб'єктів хабарництва є одним з найголовніших при кримінально-правовому аналізі. Про винуватість і мотиви хабарництва, характеристику особистості та інші обставини справи можна вести розмову тільки у разі, якщо згідно із законом встановлено суб'єкти хабарництва, зокрема, хабароодержувач. Необхідно зважити на те, що хабарництво завжди вчиняється кількома особами і воно не може бути вчинене одноособово. У вчиненні хабарництва беруть участь принаймні двоє: той, хто бере, і той, хто дає хабара. У деяких випадках у хабарництві беруть участь і посередники (співучасники).

Для кваліфікації злочину за ст. 368 КК України необхідно, щоб дія службової особи, за яку дається хабар, була (чи могла бути) вчинена з використанням зазначеною особою службового становища або наявної

можливості, що з'являється з використанням останнього, чи повноважень давати вказівки і контролювати діяльність інших організацій.

Одержання хабара вважають закінченим злочином з моменту одержання службовою особою незаконної винагороди (матеріальних цінностей або вигод) незалежно від того, чи були вчинені дії в інтересах хабародавця. Відповідальність за одержання хабара настає і тоді, коли службова особа, прийнявши матеріальну винагороду, відмовилася виконувати раніше визначені по службі дії або взагалі не мала наміру їх виконувати. При цьому також не має значення, чи одержала службова особа наперед всю обумовлену суму грошей, чи її частину, тому що вже початковий момент реального заволодіння цінностями утворює закінчений склад злочину. За одержання хабара слід кваліфікувати також одержання хабара службовою особою від підлеглих чи підконтрольних осіб за заступництво чи потурання, вирішення на їх користь питань, які входять до її компетенції [6].

Необхідно зауважити, що закон не пов'язує наявність одержання хабара з його розміром, але через малозначність та незначну суспільну небезпеку подарунки, які скоріше можна вважати виявленням уваги, у вигляді плитки шоколаду, букету квітів не тягнуть за собою кримінального покарання, оскільки у судовій практиці такі подарунки не кваліфікуються за хабар.

Відповідальність за статтю 368 КК України настає як за хабар-підкуп (коли хабар було отримано службовою особою до вчинення обумовленої дії), так і за хабар-винагороду (коли хабар передається такій особі після вчинення нею обумовлених дій, оскільки такими діями підривається авторитет демократичних інститутів держави, дезорганізується нормальна робота органів влади та управління, а також, коли вони негативно впливають на моральний стан суспільства) [7].

Предметний зміст умислу винної особи в даному злочині носить досить складний характер. Одержання хабара неможливо об'єктивно відірвати від його давання і розглядати ізольовано поза їх органічним зв'язком один з одним. Предметний зміст умислу винного повинен охоплювати і усвідомлення того факту, що особа, яка вручає винагороду, сприймає даний факт власне як давання хабара. Якщо таке усвідомлення з боку громадянина, що передає матеріальні цінності службовій особі, відсутнє, то відсутня й об'єктивна сторона одержання хабара, хоча не виключається вчинення іншого службового злочину.

У той самий час, дії службової особи, яка, одержуючи гроші або інші цінності нібито для передавання іншій службовій особі як хабар, мала намір не передавати їх, а привласнити, слід кваліфікувати не за ст. 368 КК України, а за відповідними частинами ст. 190 та 364 КК України як шахрайство та зловживання владою чи службовим становищем, а за наявністю для цього підстав — і за ст. 370 КК України (провокація хабара). Основна ознака, що відрізняє один злочин від іншого, – особливі власти-

вості суб'єкту злочину, пов'язані з характером і змістом виконуваних нею функцій. Одержувати хабар може лише службова особа, тоді як суб'єктом іншого злочину може бути і особа, яку не наділено владними повноваженнями.

Література:

1. Камлик М.І., Гега П.Т., Білецький В.О. Про прояви організованої злочинності у виробничій та управлінській сферах економіки / М.І. Камлик, П.Т. Гега, В.О. Білецький // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика): Наук.-практ. журнал. — К., 2009. — № 1. — С.21.

2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р.: [електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

3. Конституція України: [електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

4. Лопашенко Н.А. Экономическая преступность: понятие, социальная опасность, некоторые проблемы и пути их решения / Н.А. Лопашенко // Организованная преступность и коррупция. Исследования, обзоры, информация. — 2008. — № 2. — С.12-16.

5. Закон України «Про засади запобігання і протидії корупції» від 07.04.2011 р. № 3206-VI : [електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

6. Юшко А. Правові аспекти ротації кадрів як один із шляхів запобігання корупції / А. Юшко // Право України. — 2011. — №7. — С.74-76.

7. Коржанський М.Й. Науковий коментар Кримінального кодексу України. — К.: Атіка-Академія-Ельга-Н, 2005. — 555 с.

Григоренко А. О.

(наук. кер. — викл. Ланін С.С.)

студентка IV курсу

факультету соціально-технічних наук та управління

ПВНЗ «Міжнародний науково-технічний

університет імені академіка Юрія Бугая»

Полтавський інститут бізнесу

ТЕНДЕНЦІЇ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ПРОЯВІВ РАСИЗМУ, КСЕНОФОБІЇ ТА НЕТЕРПИМОСТІ В УКРАЇНІ

В українському суспільстві упродовж останніх років спостерігалася стабілізація рівня етнонаціональної толерантності. Однак тенденції, що зумовлюють наявність у суспільстві різних проявів ксенофобії, расизму та нетерпимості, залишилися невирішеними. Значний потенціал їх активізації прослідковується і на даний момент. Зокрема, це: наявність у масовій свідомості ксенофобських стереотипів, розпалювання ворожнечі у засобах масової інформації, поширення нетерпимості у інтернет-мережі та правого радикалізму у молодіжному і, зокрема, у футбольному, середовищі, проявів расизму та зростання кількості постраждалих від них людей.